

TÝLOVÉ ZABEZPEČENÍ OBRANNÉHO BOJE V POČÁTEČNÍM OBDOBÍ VÁLKY

Vedení obranného boje v počátečním období války má své charakteristické vlastnosti. Bude ovlivněno především způsobem přechodu vojsk z mírového na válečný stav, připraveností teritoria, konkrétními terénními a klimatickými podmínkami v příhraničním pásmu.

Hlavní úsilí činnosti týlu v počátečním období války je zaměřeno na **úplné materiální a zdravotnické zabezpečení mobilizovaných vojsk** i týlových svazků, útvarů, jednotek a zařízení, na **zabezpečení vojsk vyvedených do operační sestavy a vedoucích boj v zabezpečovacím pásmu a v hlavním pásmu obrany**, na **vývoz a rozptýlení zásob materiálních prostředků**, na **rozvinutí polního zásobovacího a léčebně odsunového systému a polního systému velení týlu**, **soustavné zvyšování odolnosti týlů**, **vytvoření zálohy sil a prostředků týlu**.

Organizaci týlu v obranném boji ovlivní především bojová sestava vojsk, terén, stav komunikací a klimatické podmínky, zejména v zimním období.

Rozmístění týlů bude nutné řešit pružně, s přihlédnutím k **rozmístění vojsk, členitosti terénu a komunikační sítě**. Prostorů k rozmístění v blízkosti státní hranice nebude nikdy dostatek, a proto je třeba postupovat nešablonovitě. Respektovat všeobecně platné zásady, jako je rozmístění mimo hlavní směr předpokládaného útoku nepřítele, mimo směry plánovaných protiztečí a protiúderů, avšak tak, aby týly plně a včas zabezpečily bojující vojska, což je rozhodujícím kritériem. Bude účelnější, aby se týly rozvinuly i ve větších vzdálenostech, než jsou platné normy, budou-li mít výhodnější podmínky pro svoji činnost.

Zaujímání prostorů rozmístění týlů je bezpodmínečně nutné provádět **skrytě** a pozornost věnovat **maskování, světelné kázni** a postupnému **ženijnímu budování** jejich prostorů rozmístění.

Rozmístění týlů praporů v obraně bude bezprostředně za jejich bojovou sestavou v závislosti na terénu (**do 3 až 4 km** od předního okraje obrany), praporem obvažště na úrovni druhého sledu praporu. Bude-li prapor vyčleněn do zabezpečovacího pásma, má obvažiště rozvinuto u svých jednotek. Do zabezpečovacího pásma podle

konkrétní situace může velitel vyčlenit hospodářskou výdejnu a část vozidel s municí. Zbytek týlu zůstane v prostoru, který prapor zaujme po splnění úkolů v zabezpečovacím pásmu. Bude-li tankový prapor motostřeleckého pluku rozdělen jako posilový prostředek k motostřeleckým praporům, lze jeho týl rozdělit a začlenit k příslušným týlům.

Týly pluků prvního sledu se při všeobecně platné normě (do 15 km od předního okraje obrany) rozmísťují v prostoru předního postavení pluků druhého sledu nebo těsně před nimi, obvaziště pluku – bezprostředně za jednotkami ve druhém sledu nebo v jejich prostoru ve vzdálenosti 8 až 10 km od předního okraje obrany.

Jednotky materiálního zabezpečení svazků prvního sledu je vhodné rozvinout do 25 až 30 km od předního okraje hlavního pásma obrany, to je před druhým pásmem obrany. U svazků druhého sledu do 15 km za jejich bojovou sestavou, celkově do 25 až 30 km od předního okraje druhého pásma obrany.

Divizní obvaziště se bude zpravidla rozmísťovat poblíž dočasně léčebně odsunového střediska (DLOS), vytvářeného na bázi civilních zdravotnických zařízení ve vzdálenosti 25 až 50 km od státní hranice. Část zdravotnických sil a odsunových prostředků obvaziště může být vyčleněna k posílení DLOS. Při rozvinutí k činnosti zaujímají prostory 20 až 25 km od předního okraje obrany (v prostoru divizních záloh a týlů pluků druhého sledu).

Týly vojenských svazků a útvarů, především dělostřeleckých, ženijních, protiletadlových, průzkumných a radiotechnických, působících v taktické hloubce obrany (do 40 až 60 km od předního okraje hlavního pásma obrany) se rozvíjejí přímo v prostorech bojové činnosti svých svazků (útvarů).

Při rozmístění týlů je požadavek dodržet vzdálenost 2 až 3 km od předního postavení bojových jednotek v obraně (před nimi) vzhledem k přípravě jejich paleb a provádění ženijních prací.

Záložní prostory rozmístění, které je vždy nutné v obraně určovat, bude výhodné mít pro pluky prvního sledu na úrovni týlu divize, pro divize prvního sledu za druhým pásmem obrany. Přemístění týlů pluků prvního sledu do záložních prostorů lze předpokládat při prolomení našeho prvního postavení v hlavním pásmu obrany nepřítelem, týlů pluků druhého sledu a divizních týlů při navázání dotyku nepřítele s předním okrajem pluků druhého sledu. Přesun týlu do záložního prostoru by neměl ovlivnit nepřetržitost v zabezpečení vojsk a jejich manévrovací schopnost v boji.

Předsunutá zdravotnická záloha (PZZ) svazu – při současné normě rozmístění 13 až 35 km od předního okraje hlavního pásma obrany – bude vhodné rozmísťovat 5 až 10 km za čarou rozmístění DLOS.

Zdravotnickou a silniční zálohu armády je možné rozvinout před armádním pásmem obrany, ve vzdálenosti 50 až 60 km od předního okraje hlavního pásma obrany. V tomto prostoru lze rozvinout i výdejní místo armády pro zásobování přímo podřízených vojenských svazků a útvarů.

Armádní útvar materiálního zabezpečení je vhodné rozvíjet ve vzdálenosti do **120 km** od předního okraje obrany.

Za armádním pásmem obrany by měly být rozmístěny odsunové nemocnice i nemocniční základny, frontové útvary materiálního zabezpečení, některé teritoriální sklady (např. předsunuté muniční a ženijní sklady), výdejní místa na železničních stanicích a na produktovodech.

Záložní prostory rozmístění pro prvky armádního týlu bude výhodné určovat ve vzdálenosti **5 až 20 km** od hlavních prostorů.

Z těchto údajů vyplývá, že je nutné určovat reálně, nešablonovitě prostory rozmístění týlů, přičemž mít na zřeteli konkrétní bojové sestavy vojsk, členitost terénu a průběh komunikací. Vzhledem k nedostatku prostorů v horském a zalesněném terénu bude účelné určovat hlavní (případně záložní) prostory rozmístění týlů v týlovém rozkaze nadřízeného stupně velení. Jejich volbu je vhodné provést v součinnosti se vševojskovým štábem; případně je lze upřesňovat při organizaci vševojskové a týlové součinnosti. Za této situace **není vhodné určovat zadní týlovou hranici svazků prvního sledu**, ale pouze **týlovou hranici armádního týlu** ve vzdálenosti **do 150 km** od předního okraje hlavního pásma obrany.

K silničnímu zabezpečení ve vojskovém týlu budou využívány k zásobovací a odsunové činnosti všechny komunikace, obsluhované i neobsluhované. Jen částečně se dají využívat hlavní a příčné automobilní silnice teritoria, neboť budou procházet zájmovým prostorem svazku v minimální délce. Vyžádat si na ně vstup a výstup u nadřízených orgánů dopravy v souladu s nařízením NGŠ – 1.ZMNO č. 03/1988 by bylo spojeno se značným množstvím času.

V operačním týlu hlavní a příčné automobilní silnice lze plně využívat, pokud jejich směr bude totožný s pohybem zásobovacích a odsunových proudů alespoň na vzdálenost 50 i více kilometrů.

Armádní silnice základní je třeba vést ke každému svazku prvního sledu, ba dokonce až do palebných postavení divizního a armádního dělostřelectva, ke zdravotnickým etapám svazkového typu a k DLOS. **Pomocné armádní silnice** je vhodné určovat k svazkům druhého sledu a do prostorů rozmístění armádních záloh, pokud nelze využívat hlavní armádní silnice vedoucí k divizím prvního sledu.

Příčné armádní silnice je nutné mít na linii skladů svazků prvního sledu. Zde jsou rozmístěny i **teritoriální zdravotnické etapy** odborné lékařské pomoci (DLOS) a případně i **zdravotnický útvar svazku a zdravotnické oddíly** (25 až 35 km od státní hranice). Také na úrovni týlů svazků druhého sledu by měly být rozmístěny i armádní předsunuté zdravotnické zálohy, vojenské a odsunové nemocnice a rovněž před a za přírodními překážkami (řeky apod.).

Obsluhované silnice všech typů je žádoucí vést mimo velká města, zatarasené prostory, vyhýbat se úzkým přechodům přes horské masívy, maximálně využívat mimoúrovňová křížení a vytyčovat je smluvnými znaky.

U všech silnic, včetně využívaných ve vojskovém týlu, je třeba sledovat **únosnost mostů**, neboť zásobovací vozidla již na stupni útvaru jsou těžkotonážní (T-815 s vlekem); k zdravotnickým odsunům budou využívány autobusy. Únosnost mostů by proto měla být **minimálně 30 tun**.

Vzhledem ke snaze nepřítele ničit diverzními skupinami, výsadky, dělostřelectvem, letectvem i vysoce přesnými zbraněmi naše komunikace, zejména důležité objekty na nich (mosty, křižovatky apod.), nabývá na významu jejich **technické příkrytí**. Tento úkol budou plnit síly a prostředky teritoria, silniční a ženijní vojsko, zapojí se i silniční útvary armádního týlu.

Rozrušení komunikační sítě, jak potvrzují zkušenosti z lokálních válek, může být značné, a proto je nutné perspektivně připravovat objížďky, záložní souběžné cesty a náhradní přemostění. Mimořádná pozornost by měla být věnována i regulaci provozu na všech silnicích a vytvoření záloh sil a prostředků k jejich obnově.

Spotřeba materiálu bude v obranné operaci nerovnoměrná a lze ji rozdělit po předpokládaných jednotlivých obdobích činnosti.

Při zaujetí operační sestavy vzroste spotřeba pohonných hmot, které je nutné po zaujetí vojsky prostorů na státní hranici ihned doplnit.

Pro stravování se využijí **cestovní dávky proviantu**, nebo **konzervové dávky** z běžných zásob.

V přípravném období lze předpokládat zvýšenou spotřebu **ženijního materiálu**, menší spotřebu pohonných hmot a denně jednu dávku potravin. U vševojskových útvarů může činit denní spotřeba všech druhů materiálu **do 60 tun**, u svazku **do 600 tun**.

Při odražení útočícího nepřítele předpokládáme v průměru denně u vojsk v dotyku největší spotřebu **munice**, která může dosáhnout v rámci **svazku u protitankových zbraní 0,3 až 0,35** palebného průměru (pp), u **dělostřelecké 0,6 pp**, u **raketometů 0,5 pp**, u **tankových zbraní 0,3 pp**, u **protiletadlových 0,5 pp**, u **pěchotní munice 0,35 pp** i více. U svazků druhého sledu a útvarů druhů vojsk a u záloh bude minimální spotřeba pěchotní a protiletadlové munice k ničení nízko letících cílů a diverzních skupin nepřítele. **U pohonných hmot** může spotřeba dosáhnout **0,1 náplně (n) benzínu, 0,15 n nafty** a **do 1 n leteckého petroleje**. Ostatní materiál podle skutečné spotřeby může dosáhnout 10 až 25 % z celkového objemu spotřeby munice a pohonných hmot.

V průměru lze předpokládat spotřebu **do 200 tun materiálu** u vševojskového útvaru v prvním sledu, **do 1 000 tun u svazku**. Její možné složení: 60 až 70 % munice, 20 až 25 % pohonných hmot a 10 až 25 % ostatního materiálu.

Je možné, že při **protiúderu** (u vojsk, která jej vedou, **vzroste spotřeba materiálu** přibližně **o jednu třetinu** denního průměru spotřeby materiálu při aktivním vedení obranného boje vojsky v dotyku.

Pro zabezpečení vedení aktivního obranného boje bude výhodné, aby při dostatku času byly do palebných postavení dělostřelectva na státní hranici navedeny

zvýšené zásoby munice a byly předsunuty nebo připraveny u tylu útvaru a svazku k předsunutí zásoby munice, především **dělostřelecké a pěchotní**.

Zásobování materiálem (doplňování spotřebovaného materiálu k vojákům, zbraním, technice) se předpokládá (do doby rozvinutí polního zásobovacího systému) uskutečnit **odběry ze zdrojů na teritoriu**. Mohou to být zásoby ponechané vojsky v mírových posádkách, vyvezené na železniční stanice, uložené v předsunutých skladech v přihraničním pásmu, ve výdejních místech na produktovodech apod. Týly svazků a útvarů by měly materiál přisunovat k praporním tylům a uvolněná vozidla ihned odesílat k odběrům z těchto zdrojů.

Odběr zásob ve výdejních místech na teritoriu (v mírových posádkách, na produktovodech, předsunutých skladech, železničních stanicích atd.) vyžaduje vysokou organizovanost. **Výdejce** materiálu musí mít trvale přesný **přehled o výši zásob, jejich odběratelích, počtu a kapacitě výdejních míst**, zabezpečeny potřebné **pracovní síly a mechanizační prostředky** pro rychlé vyskladnění a promyšlenou celou organizaci výdeje. Každý odběratel (tyl svazku, útvaru) by měl vyslat před prvním odběrem do přiděleného výdejního místa své orgány k součinnosti s výdejcem. Jen vysokou organizovaností odběru materiálu jej lze maximálně urychlit a nedopustit, aby došlo k hromadění prostředků vyčleněných k odběru, tím předejít možnosti vedení úderu nepřitelem.

S čerpáním zdrojů zásob na teritoriu zároveň dojde k postupnému rozvíjení polního zásobovacího systému a spotřebovaný materiál bude doplňován přisunem nadřízeného stupně velení.

Doplnění zásob svazkům z armádních skladů lze předpokládat až další den po zaujetí armádní brigádou materiálního zabezpečení (abmz) prostoru v operační sestavě. Výjimečně je možné zásobovat i dříve, přímo ze skladů, odkud jsou zásoby nakládány na prostředky abmz.

Nejsložitější je doplňování jednotek, které vedou aktivní boj na předním okraji obrany, neboť zpravidla k ní nelze využívat dopravní prostředky a materiál je nutné dopravovat vyčleněnými nosiči z míst, kam dojela vozidla bezpečně skryta před přímou palbou nepřitele.

Zásobovací činnost je současně usnadněna relativně nízkou spotřebou materiálu, dále tím, že prostory rozmístění tylů, přisunové a odsunové cesty zůstávají delší dobu beze změny.

Do materiální péče jsou zpravidla útvarům prvního sledu předávány posilové prostředky, včetně jednotek Pohraniční stráže působících v jejich prostoru.

Rozdílné jsou názory na navážení munice do palebných postavení **na státní hranici** a na předsunování zásob k podřízeným. Domnívám se, že **bude účelné navázat do základních palebných postavení dělostřelectva municí odpovídající předpokládané spotřebě**. Předsunování zásob ostatních druhů materiálu není nezbytné, neboť vzdálenosti rozmístění tylů od bojových jednotek v obraně zabezpečují rychlý přisun podle skutečné potřeby.

Konkrétně a průběžně je třeba řešit rozptýlení zásob materiálu již na úrovni útvaru, neboť by se mohlo stát, že nepřítel svojí bojovou činností zcela zničí některé druhy materiálu, a tím vznikne výpadek v jejich přísunu k podřízeným jednotkám.

Je účelné, aby **polní pekárny svazků** byly rozmístěny ve větší hloubce od státní hranice (např. v záložním prostoru rozmístění za druhým pásmem obrany **u civilních pekárenských zařízení**). Tam jsou vytvořeny výhodnější podmínky pro pečení chleba a zvýší se maskování i odolnost týlu (kouř, tepelná energie).

Pro zásobovací činnost již na úrovni praporečnického týlu jsou využívána velkotonážní vozidla, která svými parametry mohou ztěžovat pohyb terénem, otáčení a couvání. Proto je nezbytné vyhledávat vhodná překladiště materiálu a úkryty. Zásoby materiálu překládat na tvrdém terénu, upravovat sjízdnost vozovek i upřesňovat pohyb terénem.

Zdravotnické zabezpečení je organizováno a uskutečňováno s cílem zachovat bojeschopnost a upevňovat zdraví vojáků, včasné poskytnout zdravotnickou pomoc raněným a nemocným, léčit a rychle je navracet k útvarům a jednotkám. Proto je organizován systém etapového léčení raněných a nemocných a jejich odsun podle určení.

V počátečním období války lze předpokládat, že síly a prostředky zdravotnické služby vojskového týlu budou zcela doplněny a síly a prostředky operačního týlu se rozvinou postupně. Široce se využívají teritoriální zdravotnická zařízení rozvinutá v příhraničním pásmu.

Průměrné **zdravotnické ztráty** v obranném boji mohou při vedení **bez použití zbraní hromadného ničení** u útvarů dosáhnout **10 až 15 %**, u svazků **4 až 6 %** z jejich početního stavu.

K zdravotnickému zabezpečení je ve vojskovém týlu:

- **Praporeční obvaziště**, kde je doplňována dříve poskytnutá první pomoc a zabezpečena předlékařská pomoc. Počítá se s posílením praporečnického obvaziště sběrači raněných a prostředky pro odsun.

- **Plukovní obvaziště**, které poskytuje první lékařskou pomoc, odsunuje raněné z praporečnických obvazišť a je schopno přijmout a roztrždit za den **200 až 400** raněných a nemocných. K tomu rozvíjí **pojízdnu převazovnu**. Zpravidla je posilováno silami a odsunovými prostředky zdravotnického útvaru svazku.

- **Divizní obvaziště** a zdravotnické oddíly zřejmě nebudou bezprostředně se zahájením bojové činnosti rozvíjeny. Budou využity odborné síly a prostředky odsunu u posíleného DLOS.

- **Dočasná léčebná a odsunová střediska** jsou teritoriální zdravotnická zařízení zřizovaná na bázi civilních nemocnic ve prospěch ČSLA. Jejich úkolem je poskytovat a doplňovat lékařskou pomoc raněným, odbornou lékařskou pomoc vitální indikace, dočasně hospitalizovat raněné. **Za 24 hodin** jsou schopna ošetřit **300 až 400** raněných a celkově hospitalizovat **600 až 1 000** raněných. Při posílení odborníky

z divizních zdravotnických útvarů a zdravotnických oddílů se kapacita až zdvojnásobí.

Z těchto kalkulací vyplývá, že za každým svazkem prvního sledu by mělo pracovat **DLOS, nebo dvě polní etapy odborné zdravotnické pomoci.**

● **Předsunutá zdravotnická záloha** vytvoří odsunové směry za svazky prvního sledu a zorganizují odsuny raněných z DLOS a etap odborné zdravotnické pomoci do odsunových nemocnic teritoria a do nemocničních základů (po jejich rozvinutí).

● **Zdravotnická záloha armády** by měla být vytvořena ze zdravotnických oddílů, sil a prostředků armádního hygienicko-epidemiologického oddílu, armádního odřadu zdravotnických posilových skupin a zdravotnického autobusového útvaru. Její využití lze předpokládat k posílení zdravotnických etap ve vojenském týlu.

Zdravotnické odsuny z DLOS a rozvinutých etap odborné zdravotnické pomoci by mohly být vykonány **prostředky zdravotnického autobusového útvaru.**

Hygienicko-epidemiologický průzkum je možné zaměřit na zásobování pitnou vodou, stravování, na prostory rozmístění míst velení a vojsk.

Při organizování ochrany a obrany týlů je nutné vyjít z předpokladu, že proti vojenskému týlu mohou působit všechny druhy dělostřelectva nepřítele (dostřel 18 až 24 km, u munice s raketovým pohonem do 30 km) a proti operačnímu týlu dokonce všechny druhy řízených střel a letectva. Nepřítel zřejmě také použije řízené letecké pumy, dělostřeleckou samonaváděcí municí, ale i diverzní skupiny a výsadky.

Prvořadou povinností funkcionářů všech týlů je proto přísně dodržovat **maskovací a světelnou kázeň.** Důraz je nutné položit na využívání maskovacích vlastností terénu, předepsaných maskovacích prostředků a materiálu z místních zdrojů, využití maskovacích nátěrů a včasné odstranění demaskujících příznaků. Vhodně můžeme využít i dýmů, které v horském terénu a zalesněném prostoru mají vysokou účinnost. Účelným využitím těchto prostředků je možné dosáhnout skrytí 50 až 70 % objektů před všemi druhy průzkumu nepřítele.

Ke zvýšení účinnosti **kruhové obrany** postorů rozmístění týlů by bylo vhodné využívat protipěchotní a protitankové miny, trhaviny, zatarasovat nepoužívané komunikace a přístupy, vytvářet lesní záseky, využívat i jednoduché a účelné prostředky jako např. ostnatý drát, klopýtací, světelné a zvukové nástrahy.

Ženíjní práce k vybudování okopů a úkrytů je nutné zahájit ihned po zaujetí prostorů. V **prvním pořadí** vybudovat okopy pro ležící střelce v rámci kruhové obrany, okopy a úkryty **pro živou sílu**, které mít hotovy **do 48 hodin** po zaujetí prostoru. Ve **druhém pořadí** pak zhotovit okopy pro rádiové stanice a **vozidla s materiálem.** Postupně také zajistit protipožární ochranu.

Nezanedbatelné je také provedení klamných opatření k dezinformaci nepřítele.

Velení týlu v počátečním období války musí být mimořádně **pružné, aktivní a konkrétní.** Všichni týloví funkcionáři jsou povinni znát mezinárodní, vševojsko-

vou i odbornou situaci. Domnívám se, že důraz bude položen na soustavnou aktuálnost dříve zpracovaných dokumentů, plánů týlového zabezpečení, na upřesňování týlových norem, zásob, dopravní kapacity apod.

Složitost velení týlu spočívá v prolínání různých druhů činnosti: doplňování vojsk a týlů, vývoz zásob materiálu, zásobovací činnost, zdravotnické zabezpečení, rozmístění týlových funkcionářů v počátečním období války na pracovištích v mírové posádce i na polních místech velení.

Proto vyvstává do popředí nutnost mít **neselhávající spojení**, vést průběžný přehled o plněných úkolech. Rozhodující úkoly by měli plnit přímo vedoucí funkcionáři, kteří by konkrétně stanovovali úkoly podřízeným, vyžadovali od nich osobní odpovědnost za jejich včasné a přesné splnění a poskytovali jim pomoc při řešení problémů. Je třeba si uvědomit, že řada funkcionářů by byla povolána ze zálohy a neměla by dostatečné teoretické či praktické zkušenosti z plnění povinností.

Při zaujímání **týlového velitelského stanoviště** v průběhu obranné operace je nutné přísně dodržovat zásady utajeného velení, udržovat těsnou součinnost mezi velitelským a týlovým velitelským stanovištěm, s nadřízenými i podřízenými.

Týlové zabezpečení obranného boje v počátečním období ozbrojeného konfliktu je složité. Výhodou jsou již promyšlené přístupy a řešení organizace celého týlového zabezpečení i znalost plánovaných prostorů bojové činnosti. Hlavním požadavkem komplexního řešení celé šíře úkolů týlového zabezpečení je **předvídání vývoje situace a konkrétní upřesňování činnosti týlu**.